

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji 21. do 30. junija 2011

OBVESTILO

Vodna preskrba tal je kritična na Obali in v višjih predelih Slovenske Istre, kjer se sušne razmere stopnjujejo. Tudi na Krasu, Goriškem in Vipavskem je voda v tleh postala ponovno težje dostopna. Podobno je tudi v SV Sloveniji in na Štajerskem, kjer so koruza, plodovke in zelenjadnice v vodnem stresu. Ječmen je dozorel. Pogoji za žetev so ugodni. Pšenica je v voščeni zrelosti. V prihodnjih dneh ne pričakujemo večjih padavin, zorenje žit in žetev se bosta lahko nemoteno nadaljevala. V osrednjem delu države zorenje žit nekoliko zaostaja, prvi snopi ječmena bodo verjetno padli v sredini prihodnje dekade. Pšenica je že spremenila barvo, trenutno je še v mlečni zrelosti.

METEOROLOŠKE RAZMERE

V zadnji junijski dekadi smo izkusili poletje, saj smo že šteli vroče dni, ko se maksimalna temperatura zraka povzpne nad 30 °C. Na Goriškem smo imeli 4 vroče dni, na Dolenjskem in Prekmurju 2 ter v osrednji Sloveniji in na Obali 1 vroč dan. Minimalne temperature zraka se na Primorskem niso več spustile pod 10 °C, na Štajerskem so se pod 10 °C spustile dvakrat, v drugih nizko ležečih območjih pa le enkrat. Povprečne dnevne temperature zraka so se v zadnji junijski dekadi na Primorskem gibale med 19 in 24 °C, drugod po Sloveniji pa segle tudi nižje, do 16 °C. Povprečna temperatura zraka dekade je okrog 21 °C, na Štajerskem za 1 °C nižja. Padavine so se pojavljale predvsem kot krajevne plohe, ki so bile zelo neenakomerno porazdeljene. Lokalne razlike so bile velike, tako je v Črnomlju padlo skoraj 60 mm padavin, drugod na Dolenjskem pa skoraj nič. Na Obali in Krasu je padlo pod 5 mm, na Goriškem med 20 in 50 mm, v osrednji Sloveniji, Štajerskem in Prekmurju med 15 in 25 mm ter na Gorenjskem okrog 30 mm.

sobota	nedelja	ponedeljek	torek
			
12 / 22	12 / 24	13 / 27	15 / 25

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

V tretji dekadi julija je bilo v povprečju kar 7,4 dni z maksimalnimi dnevnimi temperaturami zraka nad 25 °C. To se je odražalo tudi pri izhlapevanju, katerega vrednosti so bile visoke. V povprečju so se gibale nad 4 mm. Zelo veliko je bilo dni z izhlapevanjem večjim od 5 mm na dan. V Portorožu kar 9, v Biljah in Ljubljani pa 6. Nižje vrednosti so bile le ob kratkotrajnem dežju v začetku dekade, ko so se spustile tudi do 2 mm ter zadnji dan meseca, ko so se gibale okrog 3,5 mm.

STANJE RASTLIN

V SV Sloveniji poteka žetev ječmena. Pogoji za žetev so bili v drugi polovici dekade ugodni. Pridelek ječmena je nekoliko slabši od pričakovanega. Ječmen žanjejo tudi na osrednjem Štajerskem in v Savinjski dolini. V voščeni zrelosti je tudi pšenica. Manj ugodni so rastni pogoji za koruzne posevke, plodovke in zelenjadnice, saj je voda v površinskem sloju tal postala ponovno težje dostopna. Rastline so bile ob sončni pripeki v vodnem in vročinskem stresu. Ob prehodu hladne fronte v sredini dekade so temperature zraka padle pod 20 °C, minimalne celo pod 10 °C. Plodovke, zlasti paprike, je prizadel stres zaradi prenizkih temperatur. Za sadno drevje in vinsko trto z globokim koreninskim spletom so bile rastne razmere v pretekli dekadi ugodne.

V osrednji Sloveniji in na Dolenjskem dinamika zorenja ozimnih žit za nekaj dni zaostaja za vzhodno in severovzhodno Slovenijo. V višjih predelih Slovenije in na Notranjskem je ječmen v voščeni zrelosti, pšenica spreminja barvo, zrelost je še na mlečni stopnji. Lokalne nevihte, v Beli Krajini tudi toča so zadnji dan dekade povzročile poganjanje posevkov. Koruza je v dobrem stanju, v višino je že preseгла meter višine.

Na Vipavskem in na Goriškem so padavine v sredini dekade začasno izboljšale zalogo vode v tleh, v zadnjih dneh dekade pa je ta postala rastlinam spet težje dostopna. Dozorele so zgodnje breskve. Zadnje padavine in ohladitev so povečale pritisk okužbe s peronosporo v vinogradih in fitoftoro na krompirju. Poročajo tudi o pojavu oidija ter o nevarnosti pojava sive grozdne plesni. Ječmen je dozorel, pridelek je slab. Kljub padavinam sredi dekade pa se sušne razmere na Obali, v višjih predelih Slovenske Istre in tudi na Krasu le še stopnjujejo. Vegetacijski primanjkljaj vode se na Obali približuje 300 mm (v primerljivem obdobju 2003, 250 mm). Nujno je dodajanje vode z namakanjem.

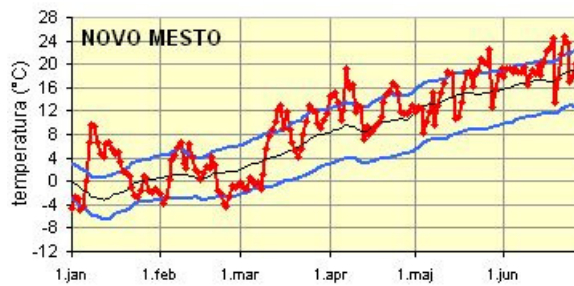
VODA V TLEH

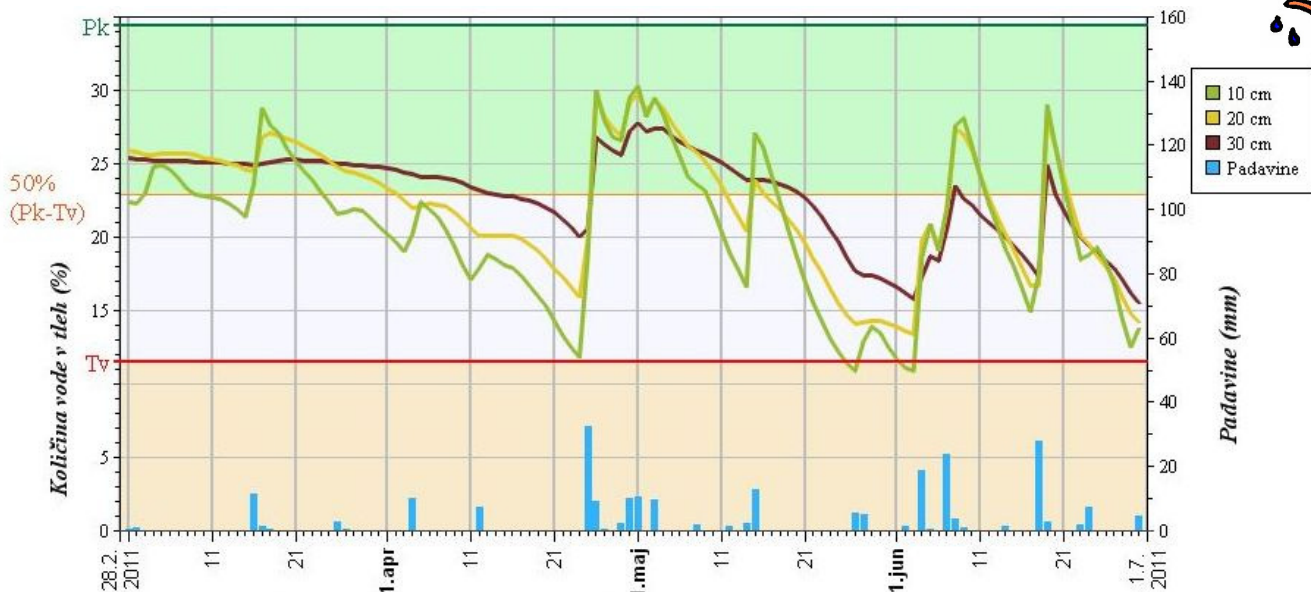
Dvo – oziroma tro – dnevne padavine v začetku meseca, ki so zajele večino države, so malce popravile zalogo v talnih vodnih rezervoarjih. Tisti rezervoarji, ki so uspeli preseči mejo rastlinam dostopne vode, so se ob koncu meseca zopet spustili pod njo. Še posebej so talni vodni rezervoarji izpraznjeni v Prekmurju in na Obali, kjer je bilo najmanj padavin.

Potek povprečne dnevne temperature od 1. januarja do 30. junija 2011

(črna črta ponazarja dolgoletno povprečno dnevno temperaturo zraka, modri pa najvišjo in najnižjo v obdobju 1961 – 1990)

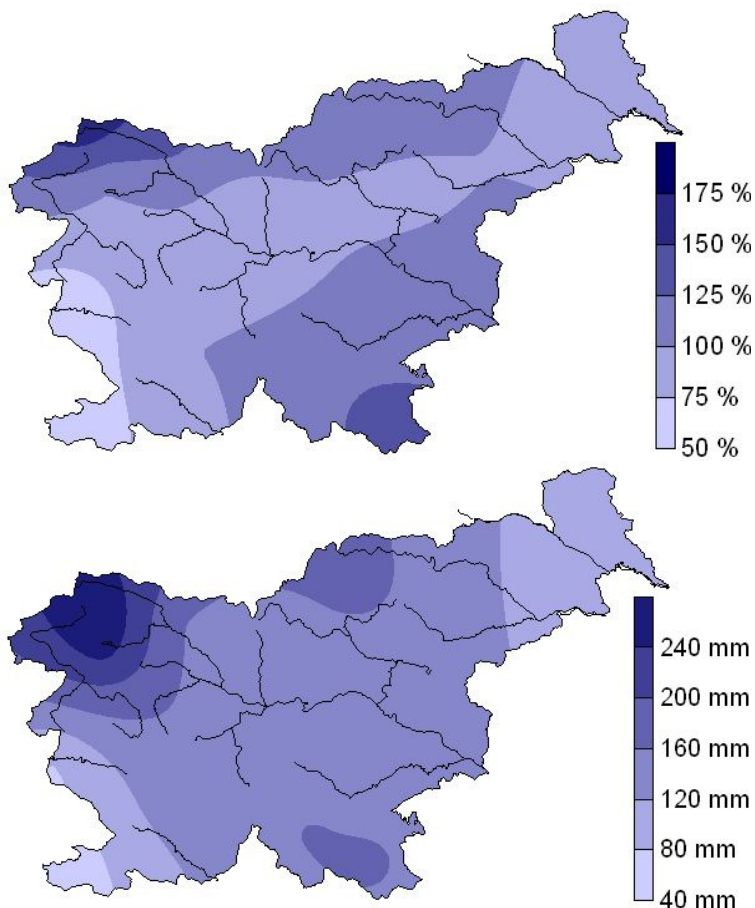
Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 30. 6. 2011

Pk = zgornja meja vode v tleh
Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Višina padavin v juniju 2011 (1. 6. – 30. 6. 2011)

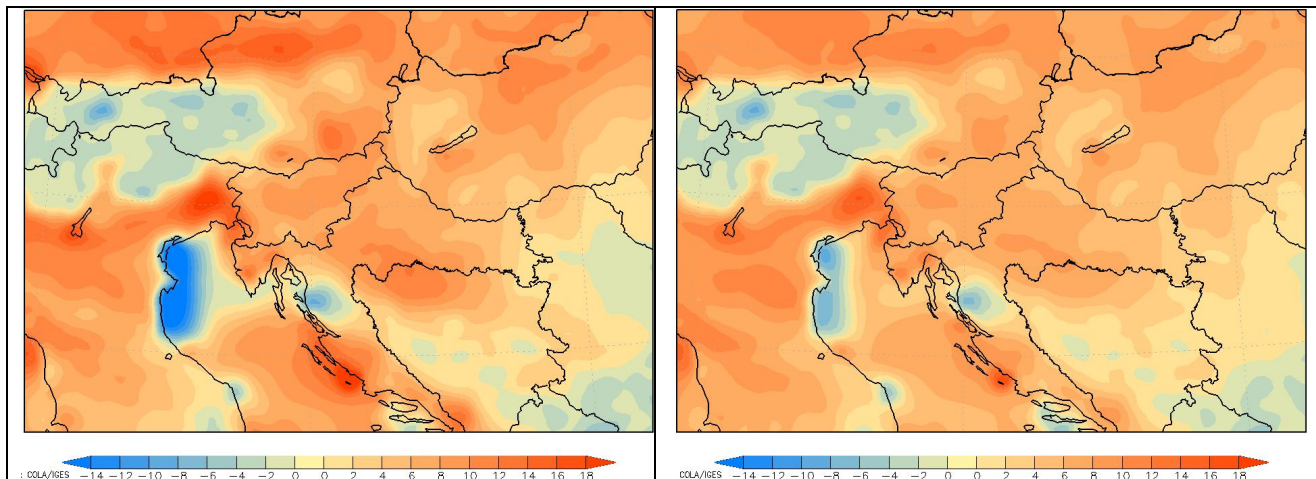
Prikazana je primerjava letošnje porazdelitve višine padavin z dolgoletnim povprečjem in absolutna višina padavin v letošnjem juniju.

Najmanj padavin, med 40 in 80 mm, je bilo na Obali, sledili so ji Kras, Goriška in SV Slovenija, kjer je padlo do 120 mm padavin. Podpovprečna višina padavin je bila tudi v osrednji Sloveniji, Notranjskem in delu Štajerske, kjer je padlo do 160 mm. Višina padavin je bistveno presegla dolgoletno junijsko povprečje v skrajni SZ Sloveniji in skrajni JV Sloveniji.

PREGLED STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA NMM

Model NMM je računalniško orodje, namenjeno predvsem za napovedovanje vremena. Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pa pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989-2010. Več informacij je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

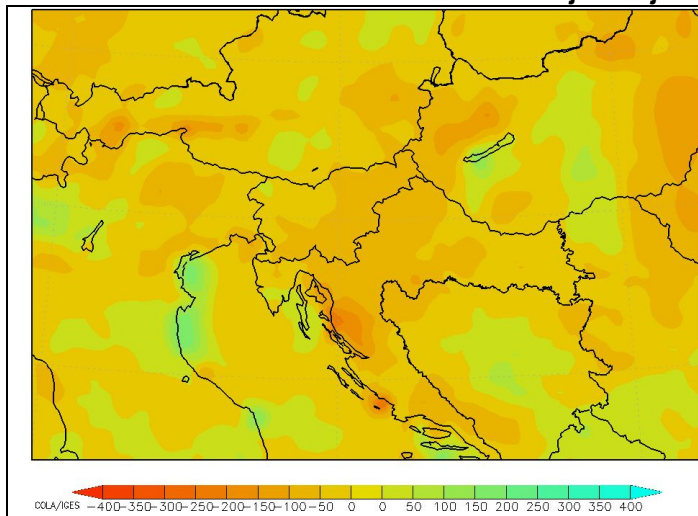
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

Odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. januarja do 29. junija 2011 (levo) in od 1. aprila do 29. junija 2011 (desno) od modelskega povprečja za isti časovni obdobji v letih 1989–2010.

Vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C tako od 1. januarja kot od 1. aprila, so še vedno nad dolgoletnim povprečjem. Simulacija od 1. aprila nakazuje največje pozitivno odstopanje na območju osrednje Slovenije in Goriške, simulacija od 1. januarja pa v enako kategorijo, za tri stopinjske razrede nad dolgoletno povprečje, uvršča tudi območje Štajerske in SV Slovenije. Nadalje so efektivne temperature zraka glede na obe obdobji v ostali Sloveniji, za dva stopinjska razreda nad dolgoletnim povprečjem. Izjemi sta južni in skrajni SZ del Slovenije, ki spadata v razred s presežkom enega stopinjskega razreda,

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za tekoče obdobje zadnjih 70 dni

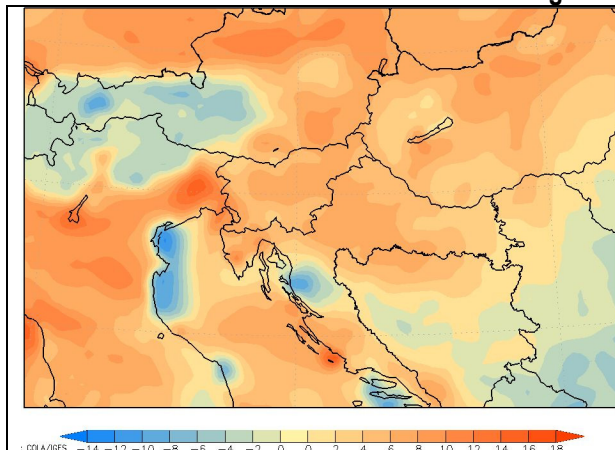

V vzhodni in južni polovici Slovenije je stanje vodne bilance 29. junija 2011 ostalo enako kot v prejšnji dekadi in je le do 50 mm pod dolgoletnim povprečjem. Za obdobje 70 dni se je stanje vodne bilance glede na analizo izpred 10 dni izboljšalo na Gorenjskem, v osrednji, zahodni in severozahodni Sloveniji. Na slednjem območju je tako stanje podobno dolgoletnemu povprečju, na SZ, pa nekoliko nad njim.

IZGLEDI ZA PRIHODNIH DESET DNI

Numerična simulacija vremena omogoča tudi napovedovanje za nekaj dni vnaprej. Pri napovedi analizam preteklega vremena dodamo še računsko napoved za prihodnjih deset dni in dobimo izgled za stanje, ki ga pričakujemo ob izdaji naslednjega biltena. Na enak način kot pri oceni trenutnega stanja tudi napoved podajamo kot odstopanje od dolgoletnih povprečnih vrednosti (za obdobje 1989-2010).

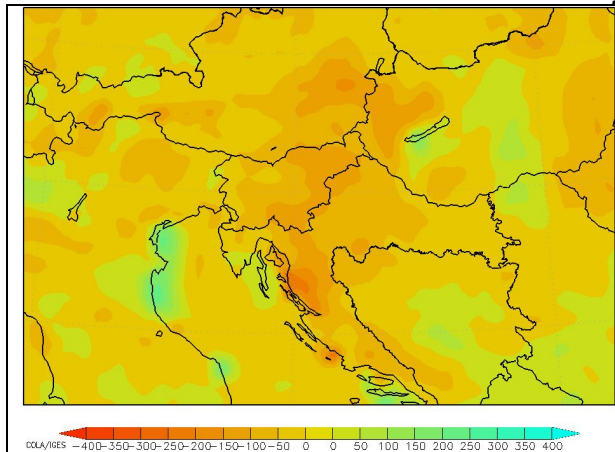
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA z izgledi do 9. julija 2011

Vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C bodo še naprej vztrajale nad dolgoletnim povprečjem. Za območje Štajerske, Primorske, osrednje in SV Slovenije se pričakuje, da bo še naprej za 3 stopinjske razrede nad dolgoletnim povprečjem, medtem ko bodo ostali deli Slovenije brez skrajnega SZ in J za 2 stopinjska razreda presežali dolgoletno povprečje.

Na sliki je prikazano odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. aprila do 9. julija 2011 od modelskega povprečja za isto časovno obdobje v obdobju 1989–2010.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za 70-dnevno obdobje z izgledi do 9. julija 2011

Pričakuje se povprečno stanje vodne bilance na območju Z Slovenije in Gorenjske. Proti vzhodu bo nekoliko slabše stanje pri čemer naj bi bili največji negativni odkloni na Dolenjskem in Štajerskem, kjer se pričakuje odstopanje do 3 razrede oziroma do 150 mm.

Na sliki je prikazano pričakovano odstopanje vodne bilance za 70-dnevno obdobje do 9. julija 2011 od dolgoletnega povprečja za enako obdobje v mm.